

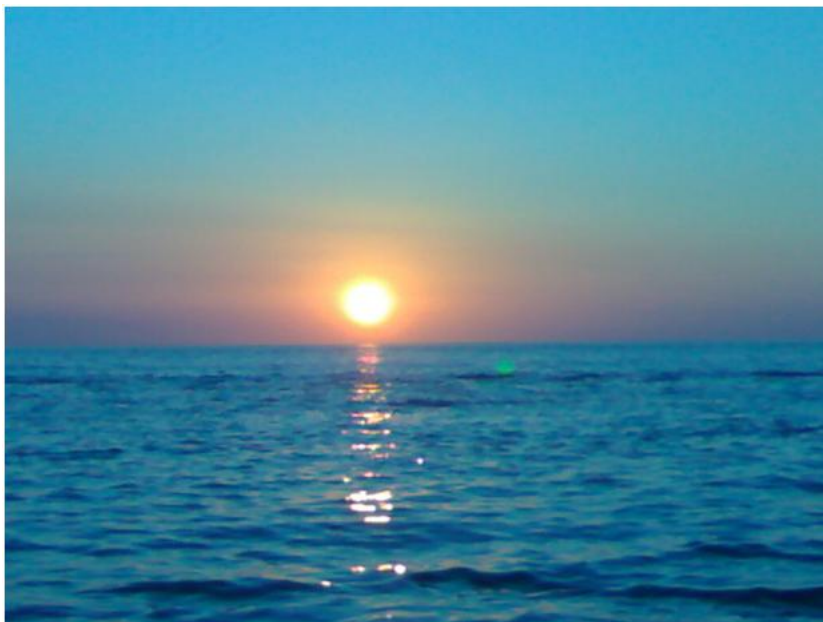
The background image is a full-page photograph of a sunset or sunrise. The sky is filled with large, billowing clouds that are illuminated from below by the sun, creating a vibrant orange and red glow. The sun itself is a bright, circular orb partially obscured by clouds, positioned in the center of the frame. Below the horizon line, the dark silhouettes of mountains or hills are visible against the lighter sky. The overall mood is serene and majestic.

Аңштәы змоу амшынқәа

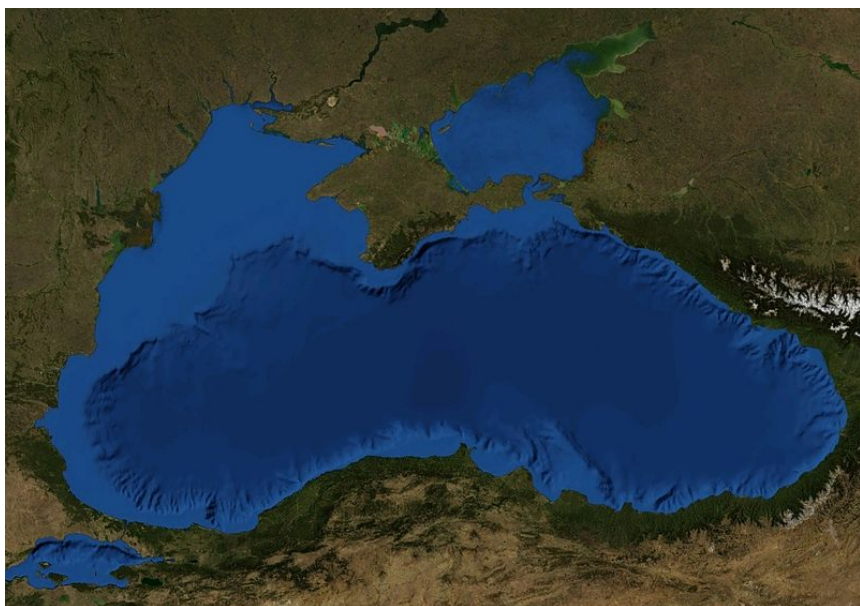
Ап̣штәы
змоу
амшынқәа

Зегъы ирдыруазар калап адунеи акны еиуе-
игъшым амшын рацѣа шыкоу. Адунеи акны ико-
уп, Аикѣатцѣа, Акагъшь, Ашкѣакѣа, Аѣажь мшы-
нкѣа. Ишѣдырыр шѣтахызар калап урт агъшт-
ѣкѣа рыхьызкѣа зрыхьзарцаз атѣы, изакутѣ
еигъшымреи ирыбжьоу. Аинтирес шѣымазар
калап афакткѣа, ахтыскѣа амшынкѣа ирызкны.
Зегъы рзы инткааны иххѣоит. Шѣааи халагап
Амшын Еикѣа ала, уи Кырттѣыла амраташѣара
ахѣаа акны икоуп.

Амшын Еиқәа

Амшын Еиқәа шьтоуп Алада Европееи, адгьылбжьахабжара Ихучу Азиеи рыбжьара, уи Европееи, Азиеи еиманадоит. Амшын Еиқәа Атлантатә аокеан ацакыра иатәуп. Амшын Еиқәа Қьерчтәи азыбжьындала иамадоуп Азиатә амшын, Босфортәи азыбжьындала – Амармалташьтә амшын иамадоуп, Дарданелтәи азыбжьахала - Амармалташьтә амшын, Егеостәи амшын иамадоуп – Адгьылбжьаратә Амшын.

Амшын Еикәа фтәылак рыдгьылқәа рҕны иҕоуп, ахадара ду змоу ароль нанагзоит урт ркультуреи, рполитикеи, рекономикеи аҕсҕазаара аҕны.

Амшын Еикәа ажәытә Понто ахьзын, Понтотәи амшын анавигация азы иҕеимзт, убри аҕнытә ажәытә абырзенцәа амшын “Асасбзиадымбо” амшы ахьзыртцит. Аха акыр аамҕа ашьҕахь абырзенцәа амшын рхы архәара рылшеит, ахь-ызгы рыҕсахит, “Асасбзиадызбо” амшын ахь-зыртцит.

Ишәдыруазар шәтахызар калап Амшын Еикәа уажәыизахьзи Амшын Еикәа, азы уака ианиетцәоу? Аинтиресамоуп избан, ианба, ари ахьз иззахьзыр-таз? Абрииазкны, икоуп иакым агәаанагарақәа. Аус зыхькьазуиауп, Амшын Еикәа азы еснагь иетцәам. Азын, агъшахьшәашәа анасуа, азы агъштәы хәашьы аиуеит, идууззоу атцәымагъшра змоу ацәкәырпәкәа акәараиасуеит. Убри акнытә уи Амшын Еикәа хәа иашьтоуп. Аха икоуп уи еигъшым гәаанагарак Амшын Еикәа ахьызиазкны. Икоуп агәаанагара, ашәышықәсабжьаратәиаамтазы атырқәа бызшәа акны агъштәкәаиаадыргъшуан агеографиятә анеирақәа,

“Аиқәатцә” иааныргъшуан “Амрагыларә”. Иара убас иҕоуп агәаанагара ахьыз иахылтцит анаҕәеи, аҕтақәеи рыгъштәы хәа. Амшын аҕны лассы ихылоит анаҕәеи, аҕта еиқәатцәеи, уи ацәқәырҕеи-сра ҕанатцоит. Усҕан амшынгы еиқәатцәахоит, аҕтақәеи, ацәқәырҕеисреи аан Амшын Еиқәа иаанахоит даараза еиқәатцәоу аҕштәы, убри аҕнытә уи иаиыуит ахьызгы “Амшын Еиқәа”. Шьоукых ирыгъхьазоит Амшын Еиқәа уи иахырцеит, уи еиҳа ихәашьуп Амармалташь мшын аастә. Амармалташь мшын аҕштәы иафьырҕшны уи иахьзыртцит Амшын Еиқәа. Даҕа гәаанагарак ала, уаанза Азовтәи амшыни, Амрагыларатә аҕәара аҕны инхон индиатә ахылтцшьтра Меотаи, Син-диааи.

Арт рцута Амшын Еикэа иашьтан “Темарун” хэа, уи Амшын Еикэа аанагоит. Асквитцэа ари амшын “Амшын хэашы” хэа иашьтан. Икоуп агэаанagara аиашазы ари ажэйтэзатэи ахьыз иахылцыз ауп иахьатэи ахьызгы, уи жэигъшьтэи ашэышыкэсазы ишьақэыбэбэеит еснагьтэны.

Амшын Еикэа егырт амшынқэа ирылукаауа мшынуп. Амшын Еикэа азы атэытцэри мац амоуп. Атэытцэри азымхара иахъьаны амшын ақэыгъшы-реи, цакатэи афыгхареи рыбжьара азы анеиааи-ра даараза имачуп адунеи егырт амшынқэа раа-ста. Убри аънытэ атэытцэри азымхара цакатэи афыгхара аъны амшын ари атыгъ ахархэара амам, ақтивра амам. Иара убас амшын цакатэи афыгха-ра еигъшым атемпературеи, атэытцэри ахьыкам азы, иахъылар калоит ашэышыкэсақэа рагъхьа изаакэрылаз аубақэа ир-цэынхаз, ари ауба аъны иказ аматэакэеи, урт иахь-анзагы иаанханы икоуп.

Уи еихагы, ари аган ала Амшы Еикэа мацк ишэартоуп, избанзар изаакэрылаз ауаагы рцэа - ржыы акгы ахуам, амшын акэара акны лассы ирбахьеит игъсхьоу ауаа рыгъсыбэа.

Амшын Еикэа иалкаауп иамоу адгылбжыха рацэала. Амшын Еикэа ацакыра акны даараза игъшзоу адгылбжыха рацэа ыкоуп. Арт адгылбжыхакэа рфы ицъашыхэу ашэагыцъагы амоуп. Арт адгылбжыхакэа атуристцэеи, агъсшыаццэеи зегы реиха бзиа ирбо тыгъкэоуп.

Амшын Еикэа ицъоушыаша даэа казшыак амоуп, уи амшын зехынцъара айкрана ауп. Амшын ахракыра аеагысахуам Амшын Еикэа акны, избанзар амшын иамам идууи, имчуи анеиракэа, урт ирыгысахуан амшын ахракыра. Зэызымгысахуа амшын ахракыра акнытэ, амшын акэыгышыра еснагы итынчуп.

Амшын ажъ

Амшын Ӧажъ Атынч аокееан ацакыра иатэуп. Уи шытоуп Кореатэ адгылбжыхабжареи, Китаии рыбжыра. Амшын Ӧажъ ахызы аиыуит азиас Хуанхе акнытэ, уи “Азиас Ӧажъ” аанагоит. Абри азиас амшын ахь инанагоит даараза ирацэаны ахыгъштэы гъслымз: уи амшын азы аӦажыгъштэы анагоит. Амшын Ӧажъ хтэылак ркны икоуп: Алада Кореиа, АӦада Кореиа, Китаи.

Амшын Ҷажь идыруп аҗсыз хкы раҗәала.
 Уи ахадара ду змоу аҗсызкыратә ацентр ауп.
 Иара убас Амшын Ҷажь дыруп еиуеигҗшым
 аҗсаатәмәас ахкы раҗәала.

Амшын Ҷажь иҗааулоу мшынзам. Амшын
 Ҷажь аҗаауларә 152 метр иҗоуп, аха иалукаа-
 уеит идуу, иласу аҗәқәырҗақәа рыла, иара
 убас анеиаара ласы ала. Зны –зынла аҗәқәыр-
 җақәа рынеиааира аласра 20 км.саатк иҗоуп.
 Аиашазы уи аҗааулырей, иртҗаку анеиааирей
 алшара ду канатҗоит аҗсыз хкы раҗәа аҗиараз.

Амшын Шкака

Амшын Шкәакәа атәы шәаҳахьазар акухап. Амшын Шкәакәа аҕынғы азы иатцәоуп. Амшын Шкәакәа амрагылара аҕны иҕоуп. Уи Амрагыларатәи Итцааршәу аокеан иатәуп. Азын Амшын Шкәакәа зеггы тцаауеит. Убри аҕнытә азы ауп уи ишаиыуыз Амшын Шкәакәа ахьыз. Амшын Шкәакәа аҕны аҕыпшыра аҕагылазаашья дараза иуадаџуп. Атемпература ноль атцкыс илаҕәны 20 аҕнынза илеиуеит...

Икалахъеи уи 40 градус ианылакѣхахъоуггы. О иеҳаны атемпература аада имхалацт. Амшын Шкѣакѣа Урыстѣыла икоуп. Уи ахадара ду змоу атранспорттѣ мѣоуп. Амшын Шкѣакѣа аҕны икоуп ахадара ду змоу абаѣѣаза Архангельск. Архангельск даараза ижѣйтѣзоу баѣѣазоуп, аѣо-урых ала уи ажѣйтѣын ахѣуаахутратѣ ацентр хѣа иашьтан Урыстѣыла. Амшын Шкѣбакѣа аҕны даараза ишыхъѣоу азын азы шѣаауагы даараза игъшзоу аѣсызкѣа нхоит.

Амшын Капъшы аҭш-тәы иатцәа амоуп, аха уи ақәыҭшыра аҭны зны – зынла ицәырцуеит азытц-иаа Капъшқәа, усқан азы ақәыҭшыра аҭштәы Капъшы иаанахоит.

Ахьыз иазкны еиуеиҭ-шым агәаанагарақәа ыҭоуп. Иаххәап, шьоукы ргәы иаанагоит, ари ахьыз Егьыпт азааигәара иахьыҭоу азы иаиыуит хәа. Аегьыптцәа Амшын Капъш аҭны иҭаз адгьылбжъахабжара “Адгьыл Капъш” хәа иашьтан ажәытәан. Амшын “Адгьылбжъахабжара Капъш” иа-хьахәаау азы, амшынгы аҭаҭш ахьзыртцеит. Ахьыз ахьынтәаауа иазкны, даҭа версиак ыҭоуп. Ари авер-сиа шьаҭас иамоу, ажәытәан аҭштәқәа географиатә анеира аадырҭшуан. Аҭштәы Капъш иаанырҭшуан Алада, Амшын Капъш иаанагоит Аладатә амшын. Ишәгәалашәозар ҭалап хыхь халацәажәеит Амшын Еиқәа ахьыз ахьынтәаауа азы, уи еиҭшу аверсиа ауп...

Амшын Каҕыш ыҕоуп Индиатэ аокееҥ аҕны,
Арабтэи адгылбжыахеи, Африкеи рыбжыара.
Уи Азиееи, Африкеи рыбжыара иҕоуп. Амшын
Каҕышы жэтэылак ирхэаауп: Егыпт, Сомали,
Судан, Иемен, Израиль, Ыыбути, Иордания,
Саудтэи Арабтэыла, Еритриа. Амшын Каҕыш
ахадара ду амоуп ажэтэылак рыхэуаахутратэ
аимадарақэа рзы. Уи жэларабжыаратэи аидрам-
аангареи, атранспорти рзы ахадара ду змоу
центруп 1869 шықэса ианркны, Суецтэи аканал
анаадырт ианркны.

Амшын Капъшь атуристцѣа ринтирес амоуп. Амшын Капъшьы аќны аѣсшыара ашыќѣс зегы иќалоит, аха аѣхын даараза ишоуроуп. Аѣхын азы атемпература 27 грыдус иќоуп. Азын азы атемпература 21 градус иќоуп.

Амшын Капъшьы дыруп иѣшзоу, екзотикатѣ адгылбжѣахаќѣа рыла. Амшын Капъшь аќны 25 адгылбжѣахаќѣа ыќоуп. Арт аѣыпќѣа зегы ие-риѣѣзоу хѣа иѣхѣазоуп ахзааќѣрыларазы.

Ахзааќѣрылаѣцѣа адунеи зехынцѣара аќ-нытѣ арахъ иаауеит.

Амшын Капъшь иалукаауеит аѣсыз хќы рацѣала. Уаќа зќыла аѣсыз хќы ыќоуп. Иара убас еиуеиѣшым амшын цѣааќѣа амоуп, урт амшын атѣа иѣшзазоу тыѣны иќартѣоит.

